

Partnersamverkan för en
fördubblad kollektivtrafik

BRANSGEMENSAMT PROGRAM TRYGGHET OCH SÄKERHET

Bakom programmet står Svensk Kollektivtrafik, SKL, Svenska Bussbranschens Riksförbund, Svenska Taxiförbundet och Trafikverket.

**Beslutad av styrgruppen för Partnersamverkan
för en fördubblad kollektivtrafik
november 2013**

Innehåll

1. Inledning
2. Vision beträffande trygghet och säkerhet samt definitioner
3. Trygghet och Säkerhet i och i anslutning till kollektivtrafiken
4. Handlingsplan, ansvar och uppföljning

FÖRORD

Branschorganisationerna inom kollektivtrafiken i Sverige har i en partnersamverkan kommit överens om ett gemensamt arbete för att fördubbla kollektivtrafikens marknadsandel. Vår vision innebär att alla resenärer år 2020 ska se kollektivtrafiken som ett naturligt inslag i det vardagliga resandet och formuleras så här:

”Kollektivtrafiken är en självklar del av resandet i ett hållbart samhälle”.

När fler reser tillsammans medför det fördelar från miljö-, klimat-, trängsel- och trafiksäkerhetssynpunkt.

För att fler ska välja kollektivtrafiken är det viktigt att resenären upplever att det är tryggt och säkert.

Branschorganisationerna Svensk Kollektivtrafik, Svenska Taxiförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting och Svenska Bussbranschens Riksförbund vill med detta gemensamma Program Trygghet och Säkerhet uttrycka att vi är överens om att arbeta för att ytterligare förbättra tryggheten och säkerheten inom kollektivtrafiken. Vi har antagit en vision för Trygghet och Säkerhet och avser att agera för att hela branschen arbetar i enlighet med denna. Genom det ökar kollektivtrafikens attraktivitet och fler väljer att resa kollektivt istället för med egen personbil.

1. Inledning

Aktörerna Svensk Kollektivtrafik, Svenska Taxiförbundet, Sveriges Kommuner och Landsting och Svenska Bussbranschens Riksförbund, som samtliga har en roll inom kollektivtrafiken i Sverige, har utformat föreliggande Program Trygghet och Säkerhet. Mot bakgrund av att tågtrafiken är hårt styrt av regelverk på detta område har Branschföreningen Tågoperatörerna valt att avstå från att medverka i arbetet.

Arbetet med Programmet Trygghet och Säkerhet har bedrivits i projektform där deltagare från respektive organisation samt från medlemsföretag har utgjort en projektgrupp.

Programmet Trygghet och Säkerhet ska fungera som stöd vid utformandet av motsvarande program och handlingsplaner m m inom de olika branscherna inom kollektivtrafiken. Programmet utgör en strategisk grund för åtgärder hos berörda aktörer. Programmet har ett hela resan perspektiv, vilket innebär att det innefattar alla delar av en resenärs förflyttning från att denne t ex lämnar bostaden till att slutdestinationen, t ex arbetsplatsen nås. Det utgör en utgångspunkt för Kravbilagan Trygghet och Säkerhet till modellavtalen i den branschgemensamma Avtalsprocessen inom Partnersamverkan för en fördubblad kollektivtrafik, som projektgruppen också utarbetat.

I Kravbilagan kan dock självfallet endast krav finnas som berörda parter vid en upphandling har rådighet över.

2. Vision beträffande Trygghet och Säkerhet samt definitioner

Vision (ur ett trygghets- och säkerhetsperspektiv)

Kollektivtrafik ska alltid vara och uppfattas som det mest trygga och säkra sättet att resa.

Det innebär att;

- Vagnar till och från hållplatser och terminaler ska alltid vara, och uppfattas som trygga och säkra.

- Hållplatser och terminaler etc ska alltid vara, och uppfattas som trygga och säkra.

- Fordonen ska alltid vara, och uppfattas som trygga och säkra. Det är trafikföretagets/arbetsgivarens uppgift att skapa förutsättningar för det. (Anmärkning: omfattande säkerhetsmässiga krav på fordon finns reglerade i författningar. Kravrekommendationer beträffande fordon i samband med upphandling av trafik finns också i Buss 2010.)

- Förare och annan personal i kollektivtrafiken ska alltid vara, och uppfattas som trygga och säkra. Det är trafikföretagets/arbetsgivarens uppgift att skapa förutsättningar för det.

Definition av *Trygghet* i samband med kollektivtrafikresande;

Trygghet är en individuell känsla av att ha kontroll över faror, brister och funktioner i och i anslutning till kollektivtrafiken.

Definition av *Säkerhet* i samband med kollektivtrafikresande;

Kontroll över de faror och risker som finns vid förflyttningen (från t ex bostaden till arbetsplatsen) där resan med kollektiva färdmedel utgör del av förflyttningen.

3. Trygghet och Säkerhet i och i anslutning till kollektivtrafiken

Det är viktigt att all planering och utformning av det kollektiva resesystemet utgår från resenären och har resenären i fokus. Resenärerna har olika förutsättningar och olika behov. Det måste beaktas när frågor om trygghet och säkerhet hanteras.

Trafikverket gör årliga uppföljningar mot trafiksäkerhetsmålen för vägtrafiken år 2020. Samtidigt som Trafikverket före sommaren 2012 redovisade en analys av trafiksäkerhetsutvecklingen 2011 redovisade myndigheten även en rapport "Översyn av etappmål och indikatorer för säkerhet på väg mellan år 2010 och 2020" (Publikation 2012:124). Föreliggande Program Trygghet och Säkerhet samt Kravbilagan har stämts av mot de slutsatser beträffande trafiksäkerhetsarbetet som redovisas i Trafikverkets publikationer. Det är av vikt att så även sker fortsättningsvis när nya publikationer inom detta område presenteras av Trafikverket.

Vid planeringen av resan måste resenären kunna känna sig trygg och säker på att resesystemet fungerar. Viktiga kvalitetsfaktorer är linjesträckning, turtäthet och punktlighet samt prisvärdighet för produkt/tjänst. Dessutom måste resenären känna tilltro till systemets pålitlighet och ha förtroende för aktörerna i kollektivtrafiken.

Under resan måste resenären kunna känna sig trygg och säker med fordon, förare, medpassagerare, hållplatser och terminaler. Det är värt att uppmärksamma att det ofta är vid "avvikelser", när det är förseningar i trafiken eller när det händer oväntade saker i trafiken som det finns risk att resenärer och trafikföretagens personal känner en otrygghet, om situationen inte hanteras på ett bra sätt.

Efter resan är det angeläget att samla in information om resenärernas upplevelse av resan, fordonens faktiska status samt personalens bemötande och återkoppla till resenärerna. Denna information kan även användas i planeringen av framtidens resor.

Resenärens upplevelse av sin egen säkerhet beror bland annat på rädslan och oron att utsättas för brott och ordningsstörningar i och i anslutning till kollektivtrafik. Två områden har identifierats som påverkar resenärens trygghet i och i anslutning till kollektivtrafik. Det är inom dessa två områden som kollektivtrafikbranschen bör arbeta för att det ska uppfattas som tryggare att resa med kollektivtrafik; Resenärens känsla av kontroll samt Tillit till samhället och andra människor.

4. Handlingsplan, ansvar och uppföljning

Aktivitet	Ansvar	Tidpunkt
Förvaltning av Program Trygghet och Säkerhet och Kravbilaga Trygghet och Säkerhet vid trafikupphandling	Projektgruppen (projektledaren har ett särskilt ansvar)	Löpande med halvårsvis avstämning i Projektgruppen
Redovisning till Projektgruppen hur Programmet Trygghet och Säkerhet genomförs	Respektive branschorganisation (projektledaren i projektgruppen ansvarar för att begära in redovisningar)	Halvårsvis
Förankring av Kravbilagan Trygghet och Säkerhet vid trafikupphandling	Styrgruppen för Partnersamverkan för en fördubblad kollektivtrafik samt ledningen för deltagande organisationer	Löpande

I den löpande förvaltningsfasen ska rutinen vara att projektgruppen redovisar förslag till förändringar i Program och Kravbilaga till Kommittén för Avtalsprocessen för granskning och fastställande.